

Diplomatarium Suecanum uusi vihko

Diplomatarium Suecanum. Svenskt diplomatarium. Tionde Bandet. Fjärde häftet. Supplement och register 1371–1375. Utarbetat av Claes Gejrot, Roger Andersson, Peter Ståhl. Stockholm 2004. S. 541–787.

■ Lähdejulkaisuhankkeet etenevät Ruotsissa. Riksarkivetin keskiaikaisten asiakirjojen kortisto (*huvudkartotek*) on ilmestynyt aikaisempien CD-ROM-versioiden jälkeen avoimena helppokäyttöisenä internet-julkaisuna.¹ Kahden vuoden tauon jälkeen Claes Gejrot, Ro-

ger Andersson ja Peter Ståhl ovat lisäksi julkaisseet uuden volyymin Ruotsin diplomatariumista. Nyt on ilmestynyt kymmenennen volyymin viimeinen vihko, joka sisältää täydennyksiä vuosien 1371–75 aineistoon.

Tämänkertainen aineisto on peräisin ennen kaikkea paavi Gregorius XI:n (1371–1378) rekisterikirjoista sekä hansakaupungeista (erityisesti Lyypekiä, Stralsundista ja Tallinnasta). Aineisto, varsinkin testamentit, osoittaa jälleen kerran Itämeren rantakaupunkien porvariston laajoista sukulais- ja kaupankäyntipiireistä eri puolilla aluetta. Siten Stralsundin raadin muistikirja (*Liber memorialis*) paljastaa Marquardus de Rønren kuolleen Viipurissa vuonna 1371 (DS 8890).

Asiakirja-aineisto ei varsinaisesti tuo esiin mitään yllätyksiä Suomen keskiajan historiasta. Kuuriasta peräisin olevat dokumentitkin ovat pääasiassa aikaisemmin tunnettuja. Näistä osa on julkaistu FMU:ssa vain lyhennettyinä (DS 8903 – FMU 799, DS 8987 – FMU 808, DS 9032 – FMU 812) tai regesta-muodossa (DS 9108 – FMU 818). Uudessa julkaisussa on myös kyetty korjaamaan eräitä aikaisempien editioiden lukuvirheitä (DS 8909 – FMU 801). Originaalina säilynyt, Upsalan arkkipiispalle osoitettu kirje FMU 818 (reg.) puolestaan asettuu uuteen kontekstiin, kun saamme tietää paavi Gregorius XI:n lähettäneen samansisältöisen kirjeen myös esimerkiksi Palermon arkkipiispalle.

Gregorius XI:n kirjeistä DS 8902 ja DS 9112 antavat lisävalaistusta Johannes Hunde-

beken (n. 1340–1420) kirkolliseen uraan. Westfalenissa syntynyt kirkonmies vaikutti 1360-luvulla Tukholmassa, minkä jälkeen hän opiskeli Pariisissa ja Prahassa. Lyypekin piispaksi (1399–1420) lopulta päätyneet kanonisen oikeuden tohtori asui Turussa 1380-luvun lopulla.

Johanneksen 1370-luvun vaiheita ei ole tunnettu kovin tarkasti. Jussi Nuorteva on pitänyt kuitenkin mahdollisena, että jo tässä vaiheessa Johannes oli Turussa kaniikki (ks. Nuortevan artikkeli *Kansallisbiografiassa*). Tältä kaudelta on siis nyt julkaistu kaksi dokumenttia. DS 8902 (28.1. 1371) on painettu aikaisemmin vain osin meillä epäilemättä vähälle huomiolle jääneessä teoksessa *Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia IV:1* (1949), nr 31. Asiakirjassa mainitaan vastaanottajan olevan kaniikki Saarenmaalla ja opettavan Prahassa artistisessa tiedekunnassa ja opiskelevan kanonista oikeutta. Kahta ja puolta vuotta myöhemmin saamme jälleen lukea Johannes Hundebeken uran etenemisestä. 10.8. 1373 Johannes mainitaan maisterina sekä kanonisen oikeuden opiskelijana. Hänellä myös kerrotaan olevan kanonikaatti ja prebenda Turussa sekä Paimion kirkko (DS 9912).

Julkaisun päättävät korjaukset aiemmin ilmestyneisiin osiin DS X: 1–3 sekä paikannimi- ja henkilöhakemistot. Asiasanahakemistoa ei teokseen ole valitettavasti laadittu. Sen sijaan tämänkin vihon Rik-

1. <http://62.20.57.212/ra/medeltid/soksida.html>.

sarkivetissa säilytettävät originaaliasiakirjat julkaistaan kuvina arkiston kotisivuilla.

Uudet tekstieditiot ovat huomattavasti täsmällisempiä kuin esimerkiksi FMU:n editiot ovat. Siksi myös Suomen kes-

kiajan historian tutkijoiden on syytä käyttää mieluummin *Diplomatarium Svecanum* -sarjassa julkaistuja tekstejä kuin Hausenin editiota silloinkin, kun asiakirjateksti on FMU:ssa julkaistu.

Toivottavasti kollegamme Tukholmassa jatkavat seuraavinakin vuosina julkaisutoimintaansa totutulla tehokkuudellaan ja täsmällisyydellään!

Mikko Piippo